



J. M. NILSEN FISK AS

8489 NORDMELA

Saksbehandler:

Espen Olaf Henriksen

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved J. M. Nilsen fisk AS Kontrollnummer: 2022.080.I.SFNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Ole J. Nilsen

Fra Statsforvalteren i Nordland:

Espen Olaf Henriksen

Andre deltagere fra virksomheten:

Remi Pettersen

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Nordland:

Torunn Slettemark Hovden

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved J. M. Nilsen fisk AS den 17.3.2022. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland registrerte fem avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten har ikke installert renseanlegg for prosessavløpsvann og heller ikke utslippsledning til 10 m under laveste vannstand.
- Virksomheten oppfyller ikke kravene til dokumentasjon av innlevering og deklarerer av farlig avfall. Det farlige avfallet lagres heller ikke tilstrekkelig forsvarlig.
- Virksomheten har lagret næringsavfall som skulle vært brakt til lovlig mottak.
- Virksomheten mangler plan for mottak og håndtering av avfall fra båter som kommer til bedriftens kai.
- Virksomhetens internkontroll har vesentlige mangler innen området ytre miljø.

Anmerkninger:

- Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

21. mars 2022	Espen Olaf Henriksen	Tilde Nygård
dato	kontrollør	seksjonsleder

Statsforvalteren i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Andøy kommune

Vedlegg:

- Veiledning til virksomheter som vurderer å søke unntak fra forurensningsforskriften kap. 26
- Kopi av vårt brev av 22.3.2021: Havneoversikt og avfallsplan for kaier tilknyttet deres virksomhet.

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: J. M. NILSEN FISK AS	
Organisasjonsnr.: 973186876	Eies av: 994684647
Bransjenr. (NACE-kode): 10.202 - Frysing av fisk, fiskefileter, skalldyr og bløtdyr	

Kontrollert enhet

Navn: J. M Nilsen fisk AS avd. Nordmela	Anleggsnr.: 1871.0054.01
Kommune: Andøy	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Fiskeforedling	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

J. M. Nilsen fisk AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må J. M. Nilsen fisk AS innen 20. juni 2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 1. mars 2022. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil J. M. Nilsen fisk AS bli ilagt et gebyr på kr 14 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 4 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova) og på våre nettsider.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke installert renseanlegg for prosessavløpsvann og heller ikke utslippsledning til 10 m under laveste vannstand.

Avvik fra:

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 26 - Forurensning fra fiskeforedlingsbedrifter - §§ 26-3 og 26-4.

Kommentarer:

Med prosessavløpsvann menes spylevann, rengjøringsvann, transportvann, blodvann, slaktevann eller vann som har vært i direkte kontakt med råstoff, produkt eller avfall, eller som er tilført forurensende komponenter fra andre kilder. Forurensningsforskriftens krav til rensing og utslipp av prosessavløpsvann avhenger av om anlegget er stort (råstoff-forbruk \geq 1000 tonn/år) eller lite.

J. M. Nilsen fisk AS bruker rundt 3 000 tonn råstoff per år og må derfor regnes som et stort anlegg. Dere renser ikke prosessavløpsvannet før det slippes på havet. Ifølge forurensningsforskriften § 26-3 skal store anlegg ha renseanlegg med effektivitet tilsvarende sil med spalteåpning \leq 1 mm.

I området rundt sløyelinja har dere montert siler på slukene i gulvet med åpninger som er 5 mm i diameter. Dere har også gjort tiltak på selve sløyelinja som reduserer mengden søl ned på gulvet. Dette begrenser mengden organisk materiale som går ut med prosessavløpsvannet, men forurensningsforskriftens krav til rensing er ikke oppfylt.

Utslippene fra anlegget går ut gjennom utslippsledning som ender i sjøen rett under kaia. Utslippspunktet oppfyller ikke kravet i forurensningsforskriften § 26-4 om at store anlegg skal ha utslippspunkt som ligger minimum 10 meter under havoverflaten ved laveste vannstand.

Forurensningsforskriftens krav til renseanlegg og utslippspunkt er altså ikke oppfylt. Det kan kreve en del tid og ressurser å oppfylle disse kravene, og vi gjør dere derfor oppmerksom på at dere har mulighet til å søke oss om midlertidig unntak. I den forbindelse viser vi til vedlagte veiledning for fiskeforedlingsbedrifter som vurderer å søke unntak fra krav i forurensningsforskriftens kapittel 26.

Avvik 2

Virksomheten oppfyller ikke kravene til dokumentasjon av innlevering og deklarerer av farlig avfall. Det farlige avfallet lagres heller ikke tilstrekkelig forsvarlig.

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §§ 11-5, 11-8 og 11-12.

Kommentarer:

Farlig avfall er avfall som på grunn av fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr ikke kan håndteres sammen med vanlig forbruksavfall. Det er årlig leveringsplikt for alt farlig avfall dersom virksomheten produserer over 1 kg farlig avfall per år (§ 11-8). Ved levering av farlig avfall skal dette deklarerer (§11-12).

Dere driver en virksomhet der det regelmessig oppstår forskjellige typer farlig avfall i form av for eksempel spillolje, brukte spraybokser eller oljefiller (oljeholdig absorbent). I databasen avfallsdeklarerer.no er det imidlertid kun registrert innlevering av lysrør i august 2019. Dere opplyser at spillolje har blitt levert til kommunal miljøstasjon i Nordmela havn uten at dette har blitt er deklarerert på virksomheten. Når farlig avfall blir levert til et

avfallsmottak uten at det blir deklart, er det et brudd på bestemmelsene i avfallsforskriften.

Virksomheten er selv ansvarlig for at farlig avfall deklarerer i henhold til kravene i avfallsforskriften § 11-12. Dette gjelder uavhengig av om dere deklarerer selv eller har gitt fullmakt til avfallsmottaket. Det er bare deklarasjoner som er registret i avfallsdeklarerer.no som er tilstrekkelig dokumentasjon på levering av farlig avfall.

Avfallsforskriften § 11-5 stiller krav om forsvarlig oppbevaring og håndtering av farlig avfall. Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall, og de som håndterer farlig avfall skal «treffe nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr». Miljødirektoratet har i faktaarket «Håndtering av farlig avfall» (M-284, 2014) konkretisert «forsvarlig oppbevaring» slik: *Avfallet skal oppbevares på et område som ikke er tilgjengelig for allmennheten og det skal merkes, emballeres og lagres slik at det ikke kan medføre forurensning til omgivelsene.*

Spillolje er farlig avfall. I inspeksjonen av uteområdet fant vi at dere lagrer farlig spillolje i usikrede umerkede beholdere. På vestsiden av hovedbygningen stod det to oljefat og et par kanner, i tillegg stod det ei kanne, ei plastbøtte og ei plasttønne ved dieseltanken på østsiden og ei rød plastbøtte inne mellom lagret avfall og materiell omtalt i avvik 3 (figur 1).



Figur 1. Uforsvarlig lagring av spillolje hos J. M. Nilsen AS (foto: Statsforvalteren i Nordland).

Måten dere lagrer spillolje oppfyller ikke avfallsforskriftens krav til forsvarlig lagring. Lagringen er uforsvarlig fordi:

- beholderne kan begynne å lekke eller bli skadet/punktert, f.eks. av truck-gaffel
- eventuelle lekkasjer kan gå ned i grunnen
- spilloljen er tilgjengelig for uvedkommende

- lagersted og beholder er ikke merket

På uteområdet registrerte vi også annet lagret materiell som kan være farlig avfall (figur 2), og som i så fall ikke oppfyller de nevnte kravene til forsvarlig lagring. Det gjelder en palle med bygningsplater som vi antar kan være eternitt og et isolerglassvindu som kan inneholde PCB eller klorparafiner.



Figur 2: Mulig farlig avfall lagret på bedriftens område: palle med plater som kan være eternitt og kassert isolerglassrute (foto: Statsforvalteren i Nordland).

Avvik 3

Virksomheten har lagret næringsavfall som skulle vært brakt til lovlig mottak.

Avvik fra:

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 32.

Kommentarer:

På Vardholmen disponerer dere et åpent uteareal på godt over 10 dekar der det er lagret diverse gjenstander. Det lagrede materiellet omfatter blant annet plastkasser, IBC-konteinere, bildekk, en vaskemaskin, gasstanker, paller, båter, tauverk, fiskegarn, en utrangerte truck, en utrangert traktor, stolper/påler og diverse produksjonsutstyr (figur 3).

Flyfoto av eiendommen tatt i perioden 2013-2021 (figur 5) og tilstanden til gjenstandene viser at en god del av materiellet har vært lagret utendørs over lengre tid. Mange av gjenstandene bærer preg av å ikke ha blitt ivaretatt og er i en slik tilstand at de åpenbart må regnes som næringsavfall.

Næringsavfall skal etter forurensningslovens § 32 bringes til lovlig mottak. Etter forurensningslovens § 28 er det ikke tillatt å lagre avfall slik at det kan virke skjæmmende eller være til skade eller ulempe for miljøet, noe det for eksempel vil være hvis plastgjenstander blåser over til andre eiendommer eller ut på havet. Når garn lagres i åpen sekk er det fare for at garnbiter sprer seg som plastforsøpling eller at dyr setter seg fast (figur 4). Vi så også plastfolie som var i ferd med å gå i oppløsning og dermed forsøple omgivelsene (se figur 2).

Forurensningslovens § 7 slår fast at ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning (med noen spesifiserte unntak). Noen av gjenstandene som er lagret kan gi fare for forurensning av grunnen. Dette gjelder blant annet de utrangerte

kjøretøyene (truck og traktor), hvis disse inneholder rester av drivstoff eller andre oljeprodukter. Det gjelder sannsynligvis også en forseglet IBC-kontainer som inneholder en ukjent væske (antageligvis diesel, se figur 4).



Figur 3. Utendørs lagring av diverse avfall og materiell (foto: Statsforvalteren i Nordland).



Figur 4. Venstre bilde: fiskeredskap i storekker. Til høyre: IBC-kontainer som vi antar inneholder diesel (begge foto: Statsforvalteren i Nordland).



Figur 5. Flyfoto av J. M. Nilsen AS sitt anlegg på Nordmela fra henholdsvis august 2013, mai 2019 og september 2021 (foto fra norgebilder.no, © Statens kartverk, Geovekst og kommunene).

Avvik 4

Virksomheten mangler plan for mottak og håndtering av avfall fra båter som kommer til bedriftens kai.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften kapittel 20 (Levering og mottak av avfall og lasterester fra skip), § 20-6.

Kommentarer:

J. M. Nilsen fisk AS har egen kai der det leveres fisk til anlegget. For å forebygge dumping av søppel til havs og sikre tilstrekkelige mottaksordninger i havnene pålegger forurensningsforskriftens § 20-6 havneansvarlige å utarbeide avfallsplan. Planen skal blant annet beskrive hvordan dere håndterer avfall som leveres fra båter som kommer til dere. Kravene til innhold i slik plan er nærmere beskrevet i vedlegg 1 til forurensningsforskriften kap. 20. Vi etterspurte slik plan fra dere i vårt brev av 22.3.2021 (kopi vedlagt).

En plan for mottak av avfall fra skip kan gjelde en enkelt kai/havn eller omfatte flere havner. Hvis det er hensiktsmessig, kan to eller flere havneansvarlige samarbeide om en felles plan. Planen må godkjennes av Statsforvalteren.

Avvik 5

Virksomhetens internkontroll har vesentlige mangler innen området ytre miljø.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, andre ledd, nr. 6 og 7.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften (§ 5 andre ledd nr. 6) sier at virksomheten skal *kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene*. Dere har et dokument «Risikovurdering ytre miljø» datert 28.8.2013 som delvis ivaretar dette kravet, men hendelsene under «Hva kan gå galt» bør revideres slik at de faktisk uønskede hendelsene blir mer konkrete og tiltakene mer relevante.

Dere for eksempel nevnt «Utslipp av olje» som en mulig uønsket hendelse. Det fremgår imidlertid ikke om dere her tenker på lekkasje fra hydraulikkslanger på kraner på kaia, utslipp fra lagret spillolje, eller begge deler. De nødvendige forebyggende tiltakene for disse to situasjonene vil åpenbart være helt forskjellige. Som nevnt under avvik 2 har vi registrert at dere flere steder lagrer spillolje uten tilstrekkelig sikring mot lekkasje.

Eksempler på andre relevante risikoer som burde vært vurdert:

- lagret avfall på eiendommen kan gi spredning av plast-sjøppel og mikroplast til omgivelsene
- farlig avfall, for eksempel spraybokser, kan bli kastet sammen med ordinært avfall
- farlig avfall blir ikke årlig innlevert eller riktig deklart

Som del av det å kartlegge farer og problemer bør dere kartlegge hvilke typer farlig avfall som vanligvis oppstår hos dere.

Internkontrollforskriften sier videre (§ 5 andre ledd nr. 7) at virksomheten skal *iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen*. Disse rutineene må være skriftlig dokumentert.

På inspeksjonstidspunktet kunne dere ikke legge fram skriftlige rutinebeskrivelser eller avviksbehandling knyttet til ytre miljø. Vi savner spesielt en rutinebeskrivelse for korrekt håndtering av farlig avfall. En slik rutine bør beskrive hvilke typer farlig avfall som oppstår hos dere, hvor og hvordan det skal lagres (merket, utilgjengelig for uvedkommende og sikret mot lekkasje) og hvordan dere sikrer at det farlige avfallet blir deklart og innlevert minst en gang per år.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)